

ШЫН

Совет Эвилелдин Коммунист партиясынын
Тыва область болгаш Кызыл хоорай комитеттеринин,
ажылчы чоннар депутаттарынын область Советинин органы

Тарылганың темпизин бедидер,
шынарын экижидер (1 арын).
С. Новиков.—Совет парлалганың
хуну (2 арын).
Т. Александров.—Қадрларын шил-
лип алырыңа партияжи удуртулганы
экижидер (2 арын).
В. Туметей.—Хамык ужура ажил-
ды эки организаастарында (2 арын).

БӨГҮНГҮ СОЛУНДА:

В. Узек.—Бүгү-эвилелдин көдээ
ажыл-агый делгелгезиниң кандида-
ды (2 арын).
КОРЕЯ АЙТЫРЫҒ. Даштыкы
херектер министрлериниң Женева
чөвүлел хуралына 1954 чылдың
апрель 29-та В. М. Молотовтун ме-
делгели (3 арын).
А. Лепешкин.—Элт-сүт продукту-

лары белеткээриниң планын күүсе-
дир (3 арын).
Д. Сюрюп-оол.—Зоотехник биле
колхозчу малчынарның кады
ажылдажылгазы (4 арын).
Даштыкы чурттарга Майның би-
рин байырлааны (4 арын).
Даштыкы херектер министрле-
риниң Женева чөвүлел хуралы
(4 арын).

Бистиң партияның күштүг чепсээ

Бо хун совет парлалганың хуну.
Бистиң парлалганың коммунист
дээш демиселге бүгү улустун идеги-
лин болгаш хундуктелин чаалап ал-
ган. Ол болза, малчүкчү аягылар-
ның холунга ажалчы чоннарны дар-
дарының согура чепсээ болуп турар
сатыныкчы буржуаз парлалганын
бистиң парлалганың принципалдыг
ылгалды биле тайылбырлатынар.
Бисте парлалга болза, өзүлүг улус-
чу, улустун эрге-ажыктарына ба-
раап болуп турар болгаш оон биле
чарылбас ханы харылзаалыг. Совет
парлалга чүгө бистиң чуртууаста
эвес, харын бүгү делегейге улуг ал-
дарны чаалап ал келген болгаш за-
алап ал турар. Оон күжү чүдө даа,
ажылчы чоннарга өзүлүг шыны чу-
гаалап, оларның күзел-соруун иле-
редип турарында.

Бистиң чуртуууска совет парлал-
ганың алдырткы хунун 1912 чылдын
май 5-те большевик «Правданың»
үндөйлөгиненден эгелээш чыл
бүрү байырлап турар.
«Правда» бодунун тургустунганын
ның баштайгы хунунден эгелээш де-
легейде эң-не неперенгей болгаш
саадырларын солун болуп келген. Ам
«Правданың» кайгамчык аягылы,
оон бедик идеялыг болгаш принци-
палдыг, шыгатынган чоруу деле-
гейде бүгү депшигелег парлалга-
ларга сорук кирикти үлөгер болуп
турар.

Совет парлалга коммунистг иши-
тиледип тургузар дээш демиселге,
ажылчы чоннарның коммунистг ки-
жизилдигиниң херээнге бистиң
партияның холунда күчүлүг чепсек
болур.

Партия болгаш чазак Совет пар-
лалганың өзүлдигиниң болгаш че-
кетелишкенин дугайында үр-
гүлчү сагыш салып турар. Ам Совет
Эвилелдинде 40 миллион экземпляр
ажык солунары, миллион-миллион
экземпляр журналдары, номнарны
болгаш брошюраларын үндүрүп ту-
рар. Совет парлалганың өзүлдиги-
ниң болгаш чепкелелишкенин дугайы-
нда бистиң Тыва областың чижээден
көрүп болур. Ам Тывада 4
область солунары болгаш 7 район-
нар солунары база агитаторунуң
блокноду үнүп турар. Областың ном
үндүрер чери тыва дыл кырынга хөй-
хөй санын номнарны болгаш бро-
шюраларын үндүрүп турар.

Партия болгаш чазак коммунистг
үлөтүрүңү күчүлүг базаның үндө-
илээш, чоокку ийи—үш чылдарда
бистиң чурттуң чоңунуң улус херге-
лелинч бараанарыңа өзүп турар
хергелелин четири-биле хандырар
база чийк болгаш аш-чөм үлөтүр-
рүн чиг эт-биле хандырар сорулганы
салган. Ол—амгы үеде бүгү улустун
эң чүгүлө сорулганы болу берген.
Оон-биле чегелештир парлалганың
ужур-дузазы хемчээл чок өскөн.

СЭКП Төп Комитетиниң сентябрь
Пленуму социалистг чарыштын чо-
рудулгазын, колхоз тургузушкуну-
нуң мурнакчы дуржулгазын болгаш
көдээ ажил-агыйны удуртуу талазы-
биле партия база совет органина-
рының ажилының практиказын кал-
баа-биле чырыдарын төп болгаш
чер-чер солунарыңа хүлээткен. Ол
улуг болгаш хундуктуг сорулга совет
парлалганың ажилдакчыларының
мурнуна шыгыңа негелдени салып
турар. СЭКП Төп Комитетиниң сен-
тябрь болгаш февраль-март Плену-
мдарының шийтирлерин пропаганда-
ларыңа, ажалчы чоннарны көдээ
ажыл-агыйны мурнуна салдырган
улуг сорулгаларын күүседир дээш
демиселге мобилизаастар талазы-
биле бистиң область болгаш район
солунары боттарының ажилдарын
элээн эде тургусканнар. Ыңчалза-
да солунарың ажилында бар ту-
рар улуг чепкестерин ыгытавайн эр-
те бээр болза, улуг чазыг болур
ийик. Бистиң солунарың көдээ
ажыл-агыйны чорударының мурна-
кчы методтарын кошкак пропаганда-

лап, артель ажил-агыйның шы-
гыңа кездүрүшкүңүң чедип алыр
херекке мурнакчы болгаш хожудап
турар колхозтарның көргүзүлгенин
деңнеп көргүсейин, хожудангай кол-
хозтарны мурнакчыларның деңне-
линге чедирер дугайында айтырыл-
ларын көдүрүп үндүрбей турарлар.
Область болгаш районнар солунна-
ры көдээ ажил-агыйның көдүрүлүш-
күңү дээш социалистг чарышче кө-
дээ ишчилерин хандыдып кириер ду-
гайында кошкак сагыш салып турар
база партия организаастарының
талазында социалистг чарыштын
удуртуу турарының айтырылганын
чырытпайн турар.

Сорулга болза солуннар көдээ
ажыл-агый айтырылганың ханы-
лап кирип, мурнакчы колхозтарның,
бригадаларының, фермаларының мур-
накчы дуржулгаларын бүгү колхоз-
чуларың чедишкенин болдулары
болур. Бо талазы-биле социалистг
чарыш улуг рольду ойнаар. Көдээ
ажыл-агыйның ажил-ишчилериниң
ортузуңа партияжи-политиктиг
ажылдык чоруп турарың болгаш
партия организаастарының талазы-
нда социалистг чарыштын удуртуу
турарының айтырылганын солун-
нарның арынарыңа үргүлчү чыры-
тынган турар ужурулар.

Партия, совет болгаш көдээ ажил-
агый органинарының талазында
колхозтарны, МТС-терни болгаш
совхозтарны удуртуу талазы-биле
боттарының ажилын канчаар эде
тургузуп ап турарын область болгаш
районнар солунары ам-даа чепсек
чырыдып турарын мишир херек. Бо
чүгүлө сорулга бистиң солуннар
областың партия организаастарыңа
улуг дузазы көргүзөр хүлээлгелин.
Көдээ ажил-агыйны удуртуу тала-
зы-биле партия организаастарының
ажылдарына боттук хемчеглерин ап
турар. Ол ышкаш 9 гектар картофель
болгаш ногаа культуураларын дер-
белчин-уяланчак арга-биле олурту-
рунга база белеткеп эгелей берген.

Ажылдың графиги, бедик бүдү-
рүкчүлүг дээш социалистг чарыш
ишчилерин күш-ажылче улам сорук
кирип турар. Агроном эң Пулягия
шөл участкаларында бүгү ажалды
үргүлчү эрпиг, илерээн чепкестерия
узуткаарына боттук хемчеглерин ап
турар. Ол ышкаш 9 гектар картофель
болгаш ногаа культуураларын дер-
белчин-уяланчак арга-биле олурту-
рунга база белеткеп эгелей берген.

Четкестерин чайладыр
СУГ-АКСЫ. (Телефон-биле). Сүт-
Хөл районда Киров аттыг колхозтун
колхозчулары чакы тартылганың бү-
гү ажилдарын 8—9 ажил хуннеринде
доозар дээш тартылганың белет-
кел ажилдарын чогуур өйүндө доос-
кан болгаш шык базарып илтиртээр
ажылдарын өйүндө чоруткан. Ын-
чалза-даа, МТС чакы тартылга
белеткелди, ылангыя трактор сеп-
телгезин чогуур негелдизинге чедир
кылбаан. МТС-тин колхозче чорут-
кан 4 трактору тарылга шөлүңге
келеш, үргүлчү үрелин, чакы тары-
лганы кыска хуусаада бедик шы-
нарлыг доозарыңа шаптыктың чүүл-
дерин таваршытып турар. Трактор-
рист эң Кечил-оолдук тракторуңуң
блост чарылгаш, апрель 16-дан 28-
ке чедир ажил кылбаан. Ол четкес-
терин көре тура, МТС-тин дирекция
чери трактор бригадасыңа практик-
тиг дуза чедирбээ. Оон чылдагаан
нындан колхоз 8 конуктун дургузу-
нда чүгө 386 гектарга кызылгасты
чакып тараан. Чакы тарылга ажилы-
нда ол ышкаш өске-даа четкес-
терин дарый, чайладырыңе боттук
хемчеглерин алыры негетинип турар.

Областың партия организаастары-
ның удуртулганы-биле бистиң солун-
нарың, оларның ажилдакчылары
партияның болгаш чазактың ажил-
дап кылган политиказын амыдырал-
га күүседирине уланган бодунуң
пропагандист болгаш организаастың
ажылыңа чазак чедишкенин
болуруңа чигинип турбас.

Областың партия организаастары-
ның удуртулганы-биле бистиң солун-
нарың, оларның ажилдакчылары
партияның болгаш чазактың ажил-
дап кылган политиказын амыдырал-
га күүседирине уланган бодунуң
пропагандист болгаш организаастың
ажылыңа чазак чедишкенин
болуруңа чигинип турбас.

Областың партия организаастары-
ның удуртулганы-биле бистиң солун-
нарың, оларның ажилдакчылары
партияның болгаш чазактың ажил-
дап кылган политиказын амыдырал-
га күүседирине уланган бодунуң
пропагандист болгаш организаастың
ажылыңа чазак чедишкенин
болуруңа чигинип турбас.

Областың партия организаастары-
ның удуртулганы-биле бистиң солун-
нарың, оларның ажилдакчылары
партияның болгаш чазактың ажил-
дап кылган политиказын амыдырал-
га күүседирине уланган бодунуң
пропагандист болгаш организаастың
ажылыңа чазак чедишкенин
болуруңа чигинип турбас.

Областың партия организаастары-
ның удуртулганы-биле бистиң солун-
нарың, оларның ажилдакчылары
партияның болгаш чазактың ажил-
дап кылган политиказын амыдырал-
га күүседирине уланган бодунуң
пропагандист болгаш организаастың
ажылыңа чазак чедишкенин
болуруңа чигинип турбас.

Тарылганың темпизин бедидер, шынарын экижидер

Кургаг сайга чажыт тарааш,
Куруг калдың,— хемчегден ал!
Хуужурлар, боовалар
Куттулуп кээр сугдан агыс!

Бедик дүжүт дөөш

Калинин аттыг көдээ ажил-агый
артели харың эрээнинге холбаштыр
хову ажилын Тес-Хем районунуң кол-
хозтарында орайтап эгелээн бол-
за-даа, хынамчалыг белеткелдиң
болгаш организаастыг удуртулганың
түннелинде шык базарыңа үш
хун дооскан. Чажып эгелээниниң
дөрт хуннеринде азы май бирге че-
дир 230 гектарга кызылгасты тараан,
а колхоз бо чылын тарың 400 гек-
тар кызылгасты планын май 4-те доо-
зупкан. Тараа культуураларының ар-
тан 211 гектар шөлүңге чажылданы
ийи—үш хуннерде бедик агротех-
никтиг негелделер өзүгаар доозары
дээш ажил улам калбарып турар.
Ол ышкаш трактористер Талчин,
Нурсат олар 162 гектар, а колхоз-
чулар аът андазынары-биле 20
гектар кур черни андарган.

Самгалдай МТС-тиң механизатор-
лорлары-биле колхозчу тараажылар
Ужарлыг-Хем, Сайзың, Чодураа—
мынды үш участкаларда бедик кө-
дүрүлүшкүңүң ажалдап турар. Хо-
ву турларында 3 бажынар, 9 өг-
лөр бар, хандырлыг болгаш дериге
таарымчалыг, көрүштүг тургустун-
ган.

Ажылдың графиги, бедик бүдү-
рүкчүлүг дээш социалистг чарыш
ишчилерин күш-ажылче улам сорук
кирип турар. Агроном эң Пулягия
шөл участкаларында бүгү ажалды
үргүлчү эрпиг, илерээн чепкестерия
узуткаарына боттук хемчеглерин ап
турар. Ол ышкаш 9 гектар картофель
болгаш ногаа культуураларын дер-
белчин-уяланчак арга-биле олурту-
рунга база белеткеп эгелей берген.

Четкестерин чайладыр
СУГ-АКСЫ. (Телефон-биле). Сүт-
Хөл районда Киров аттыг колхозтун
колхозчулары чакы тартылганың бү-
гү ажилдарын 8—9 ажил хуннеринде
доозар дээш тартылганың белет-
кел ажилдарын чогуур өйүндө доос-
кан болгаш шык базарып илтиртээр
ажылдарын өйүндө чоруткан. Ын-
чалза-даа, МТС чакы тартылга
белеткелди, ылангыя трактор сеп-
телгезин чогуур негелдизинге чедир
кылбаан. МТС-тин колхозче чорут-
кан 4 трактору тарылга шөлүңге
келеш, үргүлчү үрелин, чакы тары-
лганы кыска хуусаада бедик шы-
нарлыг доозарыңа шаптыктың чүүл-
дерин таваршытып турар. Трактор-
рист эң Кечил-оолдук тракторуңуң
блост чарылгаш, апрель 16-дан 28-
ке чедир ажил кылбаан. Ол четкес-
терин көре тура, МТС-тин дирекция
чери трактор бригадасыңа практик-
тиг дуза чедирбээ. Оон чылдагаан
нындан колхоз 8 конуктун дургузу-
нда чүгө 386 гектарга кызылгасты
чакып тараан. Чакы тарылга ажилы-
нда ол ышкаш өске-даа четкес-
терин дарый, чайладырыңе боттук
хемчеглерин алыры негетинип турар.

Областың партия организаастары-
ның удуртулганы-биле бистиң солун-
нарың, оларның ажилдакчылары
партияның болгаш чазактың ажил-
дап кылган политиказын амыдырал-
га күүседирине уланган бодунуң
пропагандист болгаш организаастың
ажылыңа чазак чедишкенин
болуруңа чигинип турбас.

Областың партия организаастары-
ның удуртулганы-биле бистиң солун-
нарың, оларның ажилдакчылары
партияның болгаш чазактың ажил-
дап кылган политиказын амыдырал-
га күүседирине уланган бодунуң
пропагандист болгаш организаастың
ажылыңа чазак чедишкенин
болуруңа чигинип турбас.

Областың партия организаастары-
ның удуртулганы-биле бистиң солун-
нарың, оларның ажилдакчылары
партияның болгаш чазактың ажил-
дап кылган политиказын амыдырал-
га күүседирине уланган бодунуң
пропагандист болгаш организаастың
ажылыңа чазак чедишкенин
болуруңа чигинип турбас.

Областың партия организаастары-
ның удуртулганы-биле бистиң солун-
нарың, оларның ажилдакчылары
партияның болгаш чазактың ажил-
дап кылган политиказын амыдырал-
га күүседирине уланган бодунуң
пропагандист болгаш организаастың
ажылыңа чазак чедишкенин
болуруңа чигинип турбас.

Областың партия организаастары-
ның удуртулганы-биле бистиң солун-
нарың, оларның ажилдакчылары
партияның болгаш чазактың ажил-
дап кылган политиказын амыдырал-
га күүседирине уланган бодунуң
пропагандист болгаш организаастың
ажылыңа чазак чедишкенин
болуруңа чигинип турбас.

Колхозчуларның чарыжы

Кызыл районунуң «ТАРН XII улуг
хуралы» көдээ ажил-агый артели-
ниң эр, херээжен колхозчулары
СЭКП ТК-ның сентябрь болгаш фев-
раль-март Пленумдарының төгүлүг
шийтирлерин амыдыралга боттан-
дырарыңа боттарының салышкы-
нын кириер деп чүткүвүшөөн, бүдү-
рүлгениң бедик түннелдери дээш,
Бүгү-эвилелдин көдээ ажил-агый
делгелгезинге кириер эрге дээш со-
циалистг чарышка кижи бүрүзү
кирип турар.

Таңды районунуң көдээ ажил-агый
ажылдакчыларың болгаш Би-
Хем районунуң «Кызыл Тараачын»
колхозунуң кыйгырыңа харыс
болдуруп, колхозчулар 1954 чылда
хөй-нигитиниң ажил-агыйның бүгү
адырларың улам ынай хөгжүлдө-
лөң чедип алыр деп шийтирлээннер.
Улуг бола малдык баш санын өстү-
рериниң күрүнө планын ажык күү-
седир болгаш инектиң санын көвү-
дөдириниң даалганын 105 хуу күүсе-
дир соруга салдырган. Хаваның,
хойнук болгаш өшкүнүк баш санын
өстүрериниң планын 106 хуу күүсе-
дирин колхозчулар хүлээнгеннер.

Күрүнө мурнуна хүлээлгелерин
күүседир көдээ ажил-агыйның эң
чүгүлө сорулганы деп санааш, сүт
дужаалганың август 1-де, эгити
август 20-де, дүктү сентябрь 20-де үзе
санажыр деп хүлээлгени алганнар.
Нигитиниң малының чөм суурун
хандырар талазы-биле эрткен чыл-
дарың четкестерин өрөнип көргөш,
көдээ ажил-агый артелиниң кежи-
гүннери малга бөдүүн болгаш шык-
тың чөмнери белеткээриниң планын
чогуур өйүндө долдур күүседирин
хүлээнгеннер.

Колхозчулар хову ажилдарының
талазы-биле бедик хүлээлгелерин ал-
ганнар. Чакы хову ажилдарың кыс-
ка хуусаада бедик агротехниктиг

деңнелге чорудар. Суттарылгалыг
челерини шың ажылгап, кызаа оду-
руглуг болгаш белдирлештир тары-
рының аргазын хергелээр, чаа че-
лериң ажыглааш, тарылга планын 6
хуу ажык күүседир. Тараа культуу-
раларың гектар бүрүзүңде орту-
маа-биле 16 центнери, а кызылгастан
17 центнер дүжүттү алырын кол-
хозчулар хүлээнгеннер.

Колхозчулар 1954 чылдың дүжү-
дүн 20 ажил хунунде чидирг чок-
ка ажаап, күрүнөге тараа дужаала-
ны болгаш МТС-тиң ажилдааны
дээш натура телгезин сентябрь
15-те үзе санажыр.

Колхоз тудуу талазы-биле бедик-
кен хүлээлгелерин алган. Тудуу бри-
гадазы уруглар аясынын тудуун
доозар, 14 чуртталга бажынарны,
1 инек, 4 хөй кажаларын, нигитиниң
малыңа 1 турум кажаны тудар.

СЭКП ТК-ның болгаш СССР-ниң
Министрлер Советиниң «Бүгү-эви-
лелдин көдээ ажил-агый делгелгези-
ни дугайында» доктаалы колхозчу-
ларың күш-ажылчы чаа көдүрүшү-
күнүн хайныктарган. Партияның
болгаш чазактың көдээ ажил-агый-
ның мурнуна салган сорулгаларын
чедишкениң күүседир дээш демисел-
ге колхозчу шөлдериң болгаш
мал ажилың фермаларың
ажылдакчылары социалистг хү-
лээлгелерин күүседиринге боттары-
ның күжүн камнабас деп сөзүн бер-
геннер.

«ТАРН XII улуг хуралы» көдээ
ажыл-агый артелиниң кежигүннери
боттарың кызыкмак күш-ажылы-
биле тарааны, картофельди, ногаа
аймаан болгаш эгити, сүттү база
өске-даа көдээ ажил-агыйның про-
дуктуларын бүдүрериниң сорулга-
ларын ажык күүседир дээш бедик
көдүрүлүшкүңүң ажылдап турар-
лар.

Тарылганы ала-чаягаарлаашкында чорудуп турар

«Лениниң орук» колхоз чакы та-
рылгага белеткел талазы-биле Каа-
Хем районунуң эң дээр колхозтары-
ның бирээзиниң санадып, чакса бүгү
белеткел ажилдарын апрель 1-де
бүрүн дооскан турган. Ындыг болза-
да, ында чакы хову ажылы органи-
зааста чок эгелээн болгаш чоруп
турар.

Колхоз апрель 21-де чакы хову
ажылыңа кирген, шык базарыш-
кынын озадаткан болгаш чажып
тарырыңе далашпайн турган.
Трактористер болгаш колхозчулар
баштайгы хуннерде хову турлаанын
турбайн, шупту колхоз сууруңче чо-
руп турган. Харын чамдык тракто-
ристер тракторларын тарылга шөл-
дүңгө эң каапкыш, 7 километр ырак
черде суурга барып, хонуп турган-
нар. Ынчангаш олар ажалга дыка
орай кээп турар, чижээ, апрель 28-те
чүгө хүндүскүнүн 11 шакта тракто-
ристер моторларын хөлдөдирин эге-
лээн. Чакы хову ажылының темпи-
зи оожум чоруп турарыңдан, 6 хун
дургузуңда чүгө 200 гектар черниң
шыгы базарыңан болгаш 70 гек-
тар чер тарытынган.

Механизаторларың ажалдаарың-
га таарымчалыг кылдыр трактор ва-
гондарын тургузарыңе МТС болгаш
колхоз баштаар чери сагыш сал-
баан. Хову бригадасыңа нигитиниң
чөмнөңгө черин баштаар чер органи-
зааставаан, бригадага үргүлчү ту-
рум ажилдаарыңа таарыштыр бот-
тарың хандыртынарыңе чамдык
колхозчулар сагыш салбайн келген.
Ногаа ажалдакчыларыңдан аңгыла,
чамдык колхозчу херээженнер ажил-
давайн, бажыңарыңда анаа олуруп
турар.

Трактор бригаданың № 34 тра-
кторуңуң тракторын принципик чок-
ка шык базарып, культивацияже
шилчип, агротехниктиг чурумуну үрөп
турган. Колхоз бо чылын бир гек-
тардан ортумаа-биле 20 центнер дү-
жүт чедип алыр, тарылганың 50 хуу-
нун сугаттыг черге чорудар деп со-
рулга салган. Ындыг-даа болза, ону
чедип алырың хемчеглерин чепсек
чорутунуп турар. Колхоз тарылга
мурнуңда сугтарылга чорудар дээш
буганың кол дөзүн септел, ыңдыг
болза-даа, сугтарыңа системазы-
ның талазы-биле септелге бүрүн
доозулбаан. МТС-тин сугтарыңа
ажылдакчызы эң Огородников кол-
хозта байдалды эки билди албайн
тургаш-ла, буга септелгезин тарыл-
га шөлүңде чорудар, сугтарылганың
чедишкениң боттандырар деп чу-
гаалап турар боордан башка, херек
кырында бүдүргөн ажылы чок.

Чакы хову ажылының талазы-
биле улуг четкестерин үнүп тура-
рың чылдагааны болза, колхоз
баштаар чери (даргазы эш Иванов)
чакы тарылганы кыска хуусаада бе-
дик агротехниктиг деңнелге эрттире-
риниң чүгүлө негелделерин күүсе-
тпээниде болур. Колхозта партия
организаастарының секретары эш
Сарапулов барык-ла апрельдин төн-
чүзүңгө медир тарылга шөлүңге бар-
баан болгаш агитаторлар база
ажылдавайн турган. Сорулга болза,
чакы хову ажылында четкестерин
дүргөн чайладыр, тарылганың че-
дишкениң доозар дээш партия органи-
заастарың бодунуң удурткучу
болгаш организаастың ролон өзүлүг
боттандырары болур.

Частың кыска үези-дир,
Чалгаарааштың удуп чытпа!
Эрте чажып тарызыңа
Элбек дүжүт сенде болур.

Үрезини ам-даа четчелеп албаан

ЧАА-ХӨЛ. (Телефон-биле). Час-
кы тарылганың бүгү белеткел ажил-
дарын Чаа-Хөл район чогуур өйүндө
дооскан, а МТС тракторларың бол-
гаш көдээ ажил-агый машиналары-
ның септелгезин база эки хандыр-
ган, тараа культуураларын май бир-
де доозар деп мактанымшыкнар
районун удурткучларыңа турган.
«Тилелге» колхозтун хову бри-
гадари эш Кеңден, Сталин аттыг
колхозтун даргазы эш Даваа-Сам-
буу олар-биле май 2-де беседа
четкестерин херечилеп турар.

«Тилелге» колхоз апрель 30-ге
чедир 690 ганың орунуга 467 ганы
чажып тараан, 2750 килограмм кы-
зылгасты үрезиниң чепсек болганыңдан
оон орунуга сула, арбай, чидгетараа
үрезини тараан. МТС-тиң ол кол-
хозта 4 тракторлары үрезин чогу-
ндан май 2-де чүгө чартык хун
ажылдаан болгаш үрелип турар. Чи-
жээ, апрель 27—28 хуннеринде эш
Бурундук бодунуң тракторуңуң
үс төктүр черин, эш Сергей сеялка-
зын кылып эрттиргеннер.

Сталин аттыг колхоз 1280 га пла-
ныңдан май бирге чедир чүгө 779
ганы тараан. МТС-тин ол колхозта
5 тракторлары бар, а 3 тракторларга
элчепи ажилдап механизатор

Совет парлалганың хүнү

Бистияң чуртувустун ажилчы чоннары совет парлалганың Хүнү—май 5-ти чыл-бурда демделген эрттирип турар. Ол хүнде 1912 чылда Совет Эвилелиниң Коммунисттиг партиязының төп органы—«Правда» солунунун барги номери парлатынып үнгөн. Оон эгелээш дөртен ийи чылдын дургузунда «Правда» марксизм-ленинизмниң теориязын могаг-шылаг чокка пропагандалаарын чорудуп, ажилчы чоннарын сырый каттыштырып, оларны коммунизм дээш демиселдин бугу делегейге төөгүлүг сорулгазын шиттирлээринче мобилизастап турар.

Совет парлалганың Хүнү бистияң улустун чаңыл болган байырлаы апарган. Парлалганың күрүнге канчаар-даа аажок улуг ужуру-дузаламы, совет кижилеринин солунга, сеткүүлге болгаш номга ынакшылды ооң-биле демделгелинип турар.

Коммунизмниң улуг идеялары дээш демиселди «Правда»-биле кады муу-муу солуннар болгаш чүс-чүс сеткүүлдер чорудуп турар. ССРЭ-де солуннары 40 миллион ажыг кезек саннигы, сеткүүлдерин миллион-миллион кезек саннигы таралып турар. Номнар болгаш брошюралар миллион-миллион кезек саннигы таратынып турар. Бодунуң төрөөн дилында кырында солун, сеткүүд чок улус бистияң чуртувуста чок. Бо болза, Коммунисттиг партияның ленини-сталиниң национал политиканың улуг чаалап алышыкы болур.

Коммунизм тургузукчуларының партизанниң улуг идеяларының негизиндеги — «Правданың» үнү бугу делегейниң кырында чаңгылынып турар. «Правда» тайбың, демократия болгаш социализм дээш демиселдин чедишиктеринге идегээр болгаш бугурун чорукту өнүктүрерин ортузунга болдуруп, а дайзыннарның ортузунга көөр хөөн чок болгаш дембээрлер чорукту болдуруп турар. «Правда» — делегейде эң-не негизинде болгаш саъдарлыг солун болуп турар.

Совет парлалга болза, коммунизмниң тургузуушкунунага партияның күчүлүг чепсээ оолду санаттынар эргили. Ийи—үш чылдарың дургузунда чонуну аш-чөм болгаш үлөтүр бараннары-биле хандыртанган турар чоруун күштүү-биле бедилер дуганында партияның болгаш чазакты салган сорулгаларын шиттирлээринге «Правда» солунунда ролю хемчээл чок улуг. Улустун херегел чүүлдерин бүдүрүп үндүрериниң шыгымы көдүрер дээш, чиник болгаш аш-чөм үлөтүрүңа бугу хемчеглер-биле хөгжүдөр дээш, ССРЭ-ниң кездээ ажил-агынын улам ыңай хөгжүдөр дээш могаг-шылаг чок демиселди парлалга чорудар сорулгалыг.

Улус ажил-агынын бүгү адырларында курлавырларны мобилизастаарының антырыгылары калбак чырыдылганы парлалгадан тыпкан турар ужурулуг. А ыңды курлавырлар улуг. Чижээлээрге, күрүнгө акша-хөргөйлериңди немелде чарыгдалдарын үндүрбей тургаш, бар турар дериалгелери-биле ажалдан турар бүдүрүлгө шөддеринге бүдүрүлгөни калобартырыңче угланган ажилчыларның болгаш инженер-техниктиг ажилдакчыларыңды чогадыкчы инициативазы кайгамчык түңнелдерин берип турар. Белоруссияның «Звезда» деп республика солуну мото-вазаводтук эртемденери, инженер-техниктиг ажилдакчылары болгаш актив-биле кады бүдүрүлгөниң ажыглатынып турар курлавырларын илередиң, оларны ажыгдалга канчаар кириерин айтканнар. Ол-солун продукцияны бүдүрүп үндүрерин өстүрерин хандыр, кылыгларның ассортиментин калбартыр болгаш шынарнын экижидер дугайында «Чирвона металлист» заводтун коллективинге дузалаан.

Ыңчалза-даа заводтарның болгаш фабрикаларыңды чедиң алган чедишиктеринге ханып, бар турар дериалгелери болгаш бүдүрүлгө шөддерин долу эвес ажыглап турар чорукту шүгүмчүлөкчү эвес көрүп турар солуннар ам-даа эвээш эвес бар. Чижээлээрге, Ростов областың «Молот» деп солуну иштиги курлавырларны мобилизастаар болгаш продукцияны бүдүрүп үндүрерин көвүдөдүр дугайында айтирыгыларын ажил-иши эзу-биле тургуспайн, хожудал турар бүдүрүлгелерин мурнакчыларың денелинге чедир көдүрбей турар.

Бистияң солуннарының чүгөле пропагантистер болгаш агитаторлар эвес, харын ажилчыларның болгаш инженер-техниктиг ажилдакчыларының социализмни чарыкчының организмачылары база болуп турарлар.

Оларнын сорулгазы болза, массаларны чогадыкчы инициативазын бугу хемчеглер-биле деткир болгаш хөгжүдөр, күш-ажылдың бүдүрүчүлүүн өздөдөр дээш, заводтарның болгаш фабрикаларыңды продукцияны бүдүрүп үндүрерин көвүдөдүр, продукцияның ассортиментин калбартыр, бот-үнесин чингедир болгаш шынарнын экижидер дээш демиселче ажилчы чоннарыңды эң калбак бөлүктөрүн көдүрүп үндүрерин болур.

СЭКП ТК-ның сентябрь болгаш февраль-март Пленумнары социализмниң кездээ ажил-агынын эгээр-тинмес курлавырларын, тараа, картофель, ногаалар, эът, саржаг, сүтү болгаш өске-даа продуктуларын бүдүрерин көвүдөдүрүңди болдуруп аргаларын илереткен. Бо курлавырлар кайда чаштынып чыдарын болгаш оларны колхозтар, колхозчулар канчаар ажыглап болурун тодаргай чижектер болгаш фактылар-биле солуннарга көргүзери эрежок чугула.

Бүгү колхозтар бедик дүжүттерин, малдын баш санын болгаш ооң продуктулуун өстүрерин чедиң ап болурун бүдүрүңди турар тодаргай чүүлдерин болгаш корреспонденцияларын хөй-хөй солуннар парлап үндүрүп турар. Воронеж областың «Коммуна» солуну, Краснодарск крайның «Советская Кубань» солуну, «Ставропольская правда» болгаш өске-даа хөй-хөй солуннар дээр болгаш хожудангай колхозтарын денеп көргүспүшпään, кездээ ажил-агынын чорударының депшилагели методтарын пропагандалавышпään, артык ажил-агынын шыгымы көдүрүлүүшкүнүн канчап чедиң ап болурун көргүзүп турарлар.

Чуртуң кездээ ажил-агынын көдүрер дээш кездээ ажил-ишчилеринин социализмни чарыкчы солуннарыңды артынарыңа эң калбаа-биле бижирин эрежок чугула. Картофель олуртулганыңды, кукуруза болгаш тарымал тооруктуң тарылганыңды дербелчин-уланачак методун чер болганга боттандырар, ирик-торф саваларга ногаалар рассадниктерин өстүрериниң артык күчүлүг чүүлдерин максималдыг ажыглаарын чедиң алыр төлөөдө, солуннар хөй чүүлдерин бижирин организмачылар ужурулуг.

Солуннар болза, чаа черлерин аңдарарының айтирыгыларын тода болгаш бүгү талааг кылдыр чырыдып, ол черлериниң шигээдип аларыңды дуржулгазы-биле колхозтарын чепсегээр база кур болгаш куруккан черлерге тараа курлавырларын чажы тарырының агротехниказын пропагандалаар ужурулуг.

Кездээ ажил-агынын айтирыгыларын эки билдилип чырыдыр-биле мурнакчы дуржулганы болгаш кездээ ажил-агы эртериниң чедишиктерин хандыр өөренири парлалга ажилдакчыларыңдан негетинип турар.

Марксизм-ленизмни пропагандалаарының, ажилчы чоннуң коммунисттиг кижиздилгезиниң талазы-биле канчаар-даа аажок улуг ажилды партия парлалганы дамчыштыр чорудуп турар. Бо талазы-биле элөөн ажилдар кылдынып турар. Ыңчалза-даа, чедиң алдыңган чүүлдерге сагыш тайбыңзыраарыңды барымдалаары чок, чүгө дээрге, марксизм-лениниң теорияны парлалга пропагандалаар ажалда улуг чептестер болгаш частырыгдар бар болуп турар.

Парлалганың теоретиктиг айтирыгылар талазы-биле бижип турар хөй-хөй чүүлдер болза, марксизм-лениниң теорияны пропагандалааңга хора чедирип болур догматизм болгаш үжүк шээжилээр чоруктар-биле ам-даа качыгдавышпään турар. Үжүк шээжилээр чорук болгаш догматизм революстуг теорияге дийр сонуургалды өлүрүп, Маркс—Энгельс—Ленин—Сталиниң өөредини бистияң партияныстың болгаш күнүнеистик кадрлары шигээдип алырыңга шалты жураштырып, ол теорияны практиктиг ажилга ажыглаарын моондактап турар.

Төөгүнүң шимчедикчи күштерин үнелеп көөрүңге парлалга база улуг частырыгыларын кылып турган. Төөгүнүң эзулук чогадыкчызы, коммунизмниң тургузукчузу — улус чон хөлөгө артып каап турганы хаяа эвес, нийтиледик башкарыкчы болгаш удуртукчу күжү болур Коммунисттиг партияның ажил-чорудулгазы чоругу чырыдылганы албайн, ийи-чын кижилерге чүдүрүңүң анти-марксизм теориязы буруу шавышкынга таварышпайн барып турган.

Бистияң парлалгавысты бо чептестерин болгаш частырыгыларын шиттирдиң узууткаары, солуннарыңды идеяли денелиң бедилери улус массаларның чогадыкчы ажил-чорудулгазын, Коммунисттиг партияның

удуртукчу болгаш углакчы ролюн тода болгаш бугурулдуң көргүзери, бистияң партияның политиказын хүн-бүрү тайылбырлаары, ол политиканы амдыралга боттандырары дээш могаг чокка демисежир эрежок чугула чүдү болур.

Пролетар диктатуразының үнденини болур ажилчың агы биле тараачынын лениниң эвилелиниң улуг амдыралчы күжүн парлалга могаг-шылаг чокка пропагандалаар ужурулуг. Мооң-биле кады ажилчың агы биле тараачынын эвилели канчаар тургустунуп, хөгжүп келгениңди чүгө төөгүзүн эвес, а харын Совет Эвилелиниң Коммунисттиг партиязы агы үе-чадада бо эвилелди быжыдарының лениниң принциптерин канчаар боттандырары турарын көргүзери эрежок чугула. Партияның социализмни кездээ ажил-агынын индустриалдыг суурун калбартыр болгаш быжыдар талазы-биле чорудуп турар хемчеглери, кездээ ажил-агынын бедик мергежилдик кадрлар-биле быжыглааны, колхозтарның болгаш колхозчуларның кездээ ажил-агыңды продуктуларын бүдүреринге экономиктиг сонургалын бедиктени болза, ажилчың агының тараачын чон-биле эвилелин улам быжыглаар дээш партия канчаар демисежип турары дээр дугайын тодаргай-биле чугаалап турар-дыр.

Эвилелдешкен болгаш автономнуг республикаларыңды, национал областларын болгаш округтарның экономиказының болгаш культуразының хөгжүлдениң дугайында тодаргай чижектер болгаш фактылар-биле байытыңган, утка-шынарлыг чүүлдер болгаш корреспонденциялар хөй националдыг Совет күрүнгө аштыр-каса күжү болуп турар бистияң чуртуң улустарының бузулбас найыралын көргүзөр ужурулуг. Солуннар болза, ленини-сталиниң национал политиканы кандыг бир хевир-биле хандыр чорукка чогуур шүгүмчүлөдди таварыштырып, буржуаз национализмниң илерээшкенин-биле демисежип ужурулуг.

Кижилерниң медерелинде капитализмниң артышкыны бар турарын парлалга херекке албай барып болбас. Ооң хүлээлгези — күш-ажылды ак-сеткилдиг эвес көөр чорукту буруу шавары, чалгааларга, чүвени, үрей кызырларга удур демисежир, социализмни өнүкүү камгалаары, оорларны, чинжен салдыкчыларны, хулиганнары илередиң каза шавары болур.

Парлалганың бүгү күжүн бистияң кижилериниң коммунисттиг медерелин бедилеринге, оларны совет патриотизмин, Коммунисттиг партияның херээңге кызыгаар чок бердинген болурунгу эзузунга кижиздеринге ажыглаар ужурулуг.

Коммунисттиг партия парлалганы хүн-бүрү удуртуп, ооң ажил-чорудулгазын углап башкарып турар. Бистияң парлалгавыстың улуг күштүү ында. Партия комитеттери солуннарга сагыш човангыр болгаш кичээңгейлг хамаарылгалыг болганда, олар ам партия организмачыларының дайнычы органныр болурулар.

Ындыг болза-даа партияның чамдык комитеттери солуннар редакцияларын эки кадрлар-биле быжыглаар дугайында, солуннар ажилдакчыларының политикаг болгаш ажил-ишчи мергежилни бедилер дугайында эвээш сагыш салып турарының фактылары бар.

Чер-черниң чамдык партияжи ажилдакчылары парлалга партияжи удуртулганың принциптерин хажыдып, парлалганы удуртуру дээрге, солуннар редакцияларын харгалзаары, шүгүмчүлөдүчү демделгелерин оларнын артынарыңдан туразы-биле уштуп каары, чептестерин чажырып чаары болур деп бодал турар. Чижээлээрге, Орлов областың Кромский районунуң партия комитетинин секретарылары шак ыңчаар аажылап турганнар. Олар район солунун парлап үндүрериниң мурунунда оларга көргүзүп турарын негеп, авторларның оларга таарышпaan шүгүмчүлөкчи чүүлдерин шыйып каап, ажилчы чоннарыңды медээлерин истеп-хынаарың редакцияга хоруддап, шын эвес чорумну тургузуп алган турган.

Солун — партия комитетиниң шыңчы болгаш күштүг дузалакчызы. Ооң шүгүмчүлөдүчү чүүлдер чептестерин илередиң, ажалда буураашкынынын тып, бугу организмачыларың ажил-чорудулгазын нийти чедишиктерин чедиң алыр херекке

дузалап турар. Партия комитеттериниң хүлээлгезин солуннарыңды шүгүмчүлөдүчү чүүлдерин кичээңгейли-биле хынап көөрү, парлалга ажилдакчылары, ажилчы болгаш кездээ корреспонденттерин шүгүмчүлөдүчү кызыкчыларының туразында аажылаар чоруктарыңдан камгалаары болур.

Ажилчы болгаш кездээ корреспонденттер — бистияң парлалганың активни, ооң дайнычы армиязы болур. Солунну улустун калбак бөлүктери-биле олар харылзаштырып турар. Ажилчы болгаш кездээ корреспонденттериниң калбак четкизиңге даянган болгаш оларның үнүн кичээңгейли-биле дыкнап турар редакциялар солуннарың дайнычы болгаш утка-шынарлыг болдуруп турар деп чүвени дуржулга чайынанчаа-биле бадтыкпай турар.

Ам ажилчы болгаш кездээ корреспонденттериниң шимчээшкенин кызырлы бээр дээр хөвөнүг парлалганың чамдык ажилдакчыларының, бодалы таап бодатынган болгаш алдагалдыг чүүл болур. Харын бистияң хүннеривисте ажилчы болгаш кездээ корреспонденттериниң шимчээшкени чүгө кызырлы эвес, а харын элөөн калбак хөгжүлдени ап турар. Совет кижилериниң культурулуг денелиниң соксаал чокка бедил турары политиктиг болгаш бүдүрүлгөчү идеякелги чоруктуң өзүп турары ажилчы болгаш кездээ корреспонденттериниң шимчээшкенин күчүлүг хөгжүдөрүнө таарымчалыг байдалдарны каянгызыңдан-даа артык тургузуп берип турар.

Ажилчы болгаш кездээ корреспонденттериниң шимчээшкенин сруунга чамдыкта моондак чедирип турар бюрократсыг чоруктар-биле солуннар редакциялары шиттирлиг демиселди чорудуп, хөй-нигитиниң санал-оалынын командирлери — ажилчы болгаш кездээ корреспонденттерини чагааларын шын эвес көрүп, оларны солунга эвээш парлап турар. Чижээ, ажилчы болгаш кездээ корреспонденттериниң «Советская Чувашия» деп республика солунунче чорудуп турганы хөй саныг солун фактылар, савалдар, шүгүмчүлөдүчү солунга парлатынмайн, хынап көөрү-биле истелгеже-даа чорутунмайн, харын архивке шыгжатынып турган. Ажилчы болгаш кездээ корреспонденттериниң чагааларын шак ыңдыг бюрократсыг эзу-биле көөр чоруктар-биле шиттирлиг демиселди чорудар ужурулуг.

Ажилчыларның болгаш колхозчуларның иштиден корреспонденттериниң санын көвүдөдүрүп солуннарың сагыш салышыкы болган турар ужурулуг. Ажалда буураашкын бар апарза, редакциялар ажилчы болгаш кездээ корреспондент активни чок апарганнар-дыр деп көөр херек. Чижээлээрге, Новосибирск областың «Советская Сибирь» солуну ажилчыларның болгаш колхозчуларның иштинден ийи-чангыс кижилер корреспонденттерлиг болуп турар. Шыңында оларның саны чүс-чүс болуп ужурулуг турган. Ол редакция ажилчыларның болгаш колхозчуларын илередиң тыпкаш, оларны солун ажалыңга кириштирер дугайында ажалды чорутпайн турар.

Хөй-хөй редакциялар кездээ болгаш ажилчы корреспонденттериниң дугайын чүгө парлалга Хүнүнде сактып каап турарлар. Ол шын эвес. Редакциялар олар-биле үргүлчү харылзашып, солуннарың ажалыңдан канчаар эки организмачы дугайында оларның сүмезин ап турар хүлээлгелиг.

Совет парлалганың Хүнүнде солуннарың редакциялары чүгө чедишиктериниң дугайын чугаалаар эвес, ажалда чептестериниң дугайын база оон эвээш эвести айтыр ужурулуг. Бурунгаар улам чедишиктерини шимчээшкени хандыр төлөөдө, байырлалдар хүннеринде кичээңгейни шиттирлетиңизин айтырыгыларже, чептестерин илередиңге угландырар деп улуг Ленин өөрөткөн. Солуннарың ажалыңда бар турар чептестерин чайладары оларның шынарнын экижидер, номчукчуларга бодунуң саъдарын күштөдирер арганы редакцияларга бээр.

Бистияң парлалгавысты болза, коммунизмниң тийлелгези дээш демиселге Коммунисттиг партияның күчүлүг чепсээ болуп келген болгаш моон-даа сонгаар болур.

С. НОВИКОВ.

Кадрларны шилип алырыңга партияжи удуртулганы экижидер

Ажилдакчыларның шынар составын экижидер чорук партияның күрүнгө херээ. Ол болза, улус ажилдакчыларның, культураның улам ыңайгы хөгжүлдениңе шиттирлиг айтирыгы болурун билгир чугула. Кадрларны шын шилир болгаш ажалга чөп хуваар, оларның харысалгалын улгарттырар, мергежилни бедилер чорук Барыш-Хемчик районда амга чедир чавыс денелде, харын чамдык тала-биле частырыгыларлыг болуп уламчылавышпään.

Районунуң партия комитетди кадрларны ажалга шилирде оларның луузунда бердингенин, найыралды харылзааны, чангыс чер-чуртуунуң база төрөл айынын демделгелерин барымдалап, а ажилдакчыларның чептестерин эдиң алырыңга партияжи принципте хажыдып турар. Бо дугайы районун эрткен VIII болгаш IX партия конференцияларыңга, СЭКП райкомунуң пленумнарыңга болгаш райсоветтиң сессияларыңга шыныг демделгеленип турган. Чонунуң үнүн, ылангыя алаандан шүгүмчүлөдүчү үнелеп көрбөс шак ыңдыг чоруктуң уламдын кадр айтирыңда чаартылгалыг кандыг-даа өскөрлөшкени болбаан.

Районунуң үлөтүр комбинатының директоруңга, херек ужурунда шиттирениңден чокта чаа хосталган Блиновту партия райкому, райкүсөө (ооң мурунку байдалын билип тура) томуйлаан. Блинов аңаа баргаш, ажилчыларга каржы, чүгө дужаал хевирин колладып, аңаа удурлаштыр чөптүг шүгүмчүлөдүрүп мурнакчыларын ажалыңдан үндүрүп эгелээш. Блинов комбинаттың хөрөгизин-биле тускай хуу бажыңдыг, хаваң, далаалыг болуп, кыска үениң иштинде баян турган. Ыңчаарга бүдүрүлгениң ажалыңда чептестер көвүдээш, ажилчыларга ажал төлөвирин үш айлар чедир хожудалып турган. Күрүнгөниң ыңдыг чугула бүдүрүлгениң ажалын шуут үзериңге чедирген Блиновту кандыг-даа кеземче чокка анаа-ла ажалыңдан дүжүргөн чорук чептес.

Эрткен чылын «Шын» солунга районунуң суд, прокуратура, шагдаа организмачы ажалыңда чептестерин тодаргай бижээш, а ол дугайында партия райкомунуң секретары эш Санчай, райкүсөөм даргазы эш Красный олар кандыг-даа түңнел кылбаан. Улус судунуң даргазы, доктаамал арагачы Дукор-оолду партия райкомунуң кежигүңүңе кириерин конференцияга делегаттар чөпшээрвейи турда-ла эш Санчадан «хөй-нигитчи, ак-сеткилдиг ажилдакчы» деп тайылбыр берип турганы шын эвес. Ол ышкаш шагдаа организмачы ажилдакчылары Бады-Хөө, Торжу оларның совет хойлуга каржы үлгөдиглери Кызыл-Мажалык суурунуң чурттакчылары болгаш районунуң колхозчулары эпчоксонган чу

гаалажып чорур. Оларның элээр көстүрү кончуг ковар, Делгериниң эгизин сый этеп, Кара-оолду ажалың хунаап ап турганы анаа бир айтирыг эвес. Арагалаанда боо-чепсек тулар чорук шагдаа Тадар-оолга база чангыс эвес удаа таваржып келген, ол бодунуң ада-иезинге үргүлчү каржы.

Кадрларны ажалга шилип быжыглаарда, оларның политикаг билгин, мергежилни өөренип көрбөс, ажилдакчының чүгө даштыкы хевирин барымдалаар чоруктар бар. Мооң уламыңдан 1953 чылда «Тийлелге» колхозтуң даргазыңдан 3 кижик халашкан, а сөөлүңде кирген Рымор колхозтуң хөрөгизинден 6000 рубльди болгаш 93 килограмм сметаны алгаш, шуут тургунан чиккен. Воронцов аттыг, «Ленин оруу», «Колхозмол 30 чылы» болгаш районунуң өске-даа колхозтарында кездээ ажилдакчы артелиниң Уставын үрээр чоруктар болза, кадрлар-биле ажалдык кошканы херечилеп турар.

Күүселдениң хыналдазы организмачы удуртулгада кол чүүл болуруч Барыш-Хемчик районунуң партия комитетди болгаш райкүсөөком барык утуп, кандыг бир ажал уластуңуң кадрны томуйлаан сонда бугу чүгө ооң-биле шиттирлетиңизин ол кылдыр санап турар. Ажилдакчыларын өөредир, мергежилни бедилер, харысалгалын улгарттырар айтирыг ала-чаягаар агымда шиттиңтинген. Партияжи негелдениң шак ыңдыг кошкак тургустунганы-биле ажалга харысалга чок, өг-бүлөзи будалдык, бугурулгени арагалар чоруктар районда илереп турар.

Райсаң килдизиниң эргелекчиң Тихонов, бухгалтер Иргит-оол инспекторлары Херел, Лопсан, Деспиле олар сөөлүг үеде албан черинге безин ээрип олурар апарганнар. Районо (эргелекчиң Панин), райпо (баштаар чериниң даргазы Эректол) шугумунда кадрлар-биле ажал дыка багай, ооң уламыңдан мораль талазы-биле будалдыр, өрө-самчыгдал кылдыр чоруктар көвүдөдүр турар. Ол ышкаш чондан сонугтурган улуг харысалганы утуп, улустун мурунуга бараан болур айбычы хүлээлгезин аксеткилдиг эвес күүседип турар Кара-Хөл кездээ Сөвдийниң даргазы Өлсей, Аянгагының Өлсей оларны райкүсөөком кандыг-даа хемчег албайн турар.

Партия организмачыларының сорулгазы болза, кадрларның, бугу коммунисттериниң марксизм-лениниң өөредилгезиниң талазы-биле ажалды күштөдирер, оларны шыңчы, Төрөөн чуртуңга бердинген эзуга, коммунисттиг моральдык бедик принциптериниң эзузунга кижиздери болур. Кадрлар-биле ажалды партияңга амга негелдизиниң денелинге бедилер чугула.

Т. АЛЕКСАНДРОВ.

Хамык ужуру ажалды эки организмачыларында

Чөөн-Хемчик районунуң Жданов аттыг колхозу тудуг планын чыдыкчына күүсетпейн турар. Ында тудуг бригадазы эрткен чылда 14 чуртталга бажыңнарыңдан чүгө 8-ти, 4 мал жажаларыңды 1-зин туткан болгаш культура амдыралдың 2 тудугларының чангызын-даа кылбаан. Херек кырында туттуңган чамдык бажыңнарың кладакчалары болгаш кырышары чок.

Колхозтуң бо чылты тудуларыңга 2250 кубометр ыяш херек. Ам тайгада чүгө 1700 кубометр ыяш белеткениң. Колхоз суурунда сөөртүп чедирген ыяш чүгө 34 кубометр. Ыяш сөөртүлгезинге тыртар дийр күштер чөл ажыглатынып турар. Колхоз баштаар чери тудуг бригадазыңа кирген 75 колхозчуларын доктаамал ажалдатпайн, өске ажалдарже чартыктырып турарыңдан оларның чүгө дең кезин тудугда ажалдып турар.

Тудуг ажалыңды хожудал турарыңды кол чылдагы ажалды колхозтуң удуртукчулары кижик күжү чедишпезинде дээр аяныг чугаалап турары шын эвес. Күш-ажылды сагылга-чуруму кошкак тургустунган ужурун

рунда күш-ажыл кылып шыдаар 83 колхозчулар эрткен чылда күшүнүн минимумун күүсетпезин болгаш 20 ажыг кижик бүдүрүлгө ажалыңга шуут кириштир болган. Бир эвес бугу колхозчуларын күш-ажылы баштаар чер шын организмачы болза, тудуг ажалын чедишиктерин чорудуп шыдаан турар ийик. Хамык ужуру ажалды эки организмачыларында.

Колхозта ам-даа 68 өрөгелерге чуртталга бажыңнары херек болуп турар. Мооң ужурунда чаа чуртталга бажыңнарыңды тудуларың калбартыры колхозтуң кичээңгейинден ыратпас харысалгалыг сорулгаларыңды бирөөш болур.

Партия, комсомол организмачылары колхозчу тудужуларын ортузунга кижиздилгелиг болгаш тайылбыр-массадыг ажалды бедик денелиг чорудары негетинип турар. 1954 чылда колхоз тудуунуң планын долдуур болгаш ажы күүседир дээш социализмни чарышты калбартып, ооң боттуг үре-түңнелин чедиң адыры колхозтуң тудужуларының алдарлыг херээ болур.

В. ТУМЕТЕИ.

Бүгү-эвилелдин кездээ ажил-агың делгелгезиниң кандидаты

Кышкы анымы ажалды дооступ турар. Чүс-чүс дуржулгалыг ачтылар болгаш анык өлүкчүлөр байлактар тывштырар-биле тайгалардан эзп келип турарлар. Бо чылгы анымы сезонунда эрткен чылдагызыңдан 426 мундан ажыг рубль түңнүг өлүктү Тожу районунуң колхозтары күрүңгө дужаган.

Эң эки түңнелди Тожу районда «Май 1-зи» колхоз чедиң алган. Ол

Зоотехник биле колхозчу малчынарның кады ажилдажылгазы

Чөөн-Хемчик районун Сталин аттыг колхозунун зоотехниги эш Морозов аңаа ажилдап кирген үенден бээр мал ажилында четпестерни чайладыр дээш колхоз баштаар черинге айтырларын тургузуу, малчынарның ажыктыг санадарын барымдаалап, олар-биле кады ажилдап тургаш, элээн хемчеглерни чоруткан. Зоотехниктиг киржилгези-биле малчынар кышкы, чаксы үелерде мал чемин чөп чарыгдары-биле сигенин ам-даа үзүктелдириб, оң-биле анай, хураганарын, чамдык арган малдарын азырап турар. Колхозчу мал чаксы оларларже организаствы-биле шылчезен.

Колхозта бүгү төрүүр хойлар каракул кошкарлар-биле эдержилгези эрткен турган. Ам хойлар кидине хураганнар турар. Муракчы хойжу Күжүгет Чингизини ажалгазында 376 төрүүр хой бар, оң иштинден төрөөн 205 хойнуң 206 каракул хураганары менди алдыган. Төрөөн болгаш ам төрүүр хойларның хураганарын менди өстүрери-биле ол хойжу хүлээлге алган. Хойжу О. Чүлдүн 133 төрөөн хойларынның 136 каракул хураганарын эки доруктуруп турар. Иштин-биле 500 баш шээр мал оодлаан, оң чаш төлү чагыс-даа чидирг чок болган. Төрөөн 38 инектерниң бызаалары менди. Инек кадарчызы Х. Дыртык эртең чыда инектерни чайд дургузууда эки одалар-биле хандырып тургаш, оларны дыка семирткен, оң ажаалгазын турган бир инекке-ле дүңхүн дургузууда 1 килограмм 62 грамм деңзи немежит турган. Ам частан эгелээш инектерниң деңгилдезин көдүрер дээш ол кызымак ажилдап турар.

Чыгыс фермазында баштайгы кудунаан 21 белерин дон уксаалыг кудунаары чидирг чокка алдыган. Чыгыш Баят төрөөн белериниң кудунаарын чыл бурду менди өстүрүп келген, бо чылын төртүнгөн бүгү кудунаары чидирг чокка өстүрерин ол хүлээнип турар. Хаваң ажаакчызы Декерек ол ажилдык талазы-биле мергекчидир, хаваң фермазының 11 төрүүр хаваңарының одаларын хорамча чокка камгалап алыр дугайында хүлээлге алган, ам 2 хаваңдан төртүнгөн 18 хаваң одаларын ол семирт азырап турар. Куш фермазының эргелекчизи Сени-Сюрюн зоотехник эш Морозовтуң дузаламчызы-биле куштарны ажаарының аргазында өөренип алган. Фермада 195 жыс дагалалар, 35 кастар бар, дагалалардан хүн-бүрүде 140—150 чуургал алдынып турар. Хүнде оон-даа хей чуургалар алыр дугайында хүлээлге алдыган.

Эш Морозов тыва дылга өөренип алган, малдык чаш төлүн камгалап алыр дугайында малчынар тыва дык кырынга 4 катап илеткек, туржулга солчур талазы-биле 20 ажыг бседалар кылган. 16 кизи дынкачыг зоотехниктиг курсту ол удуртуп, оң кичээлдерин 17 катап эрттирген. Ол курста инек фермазының эргелекчизи Кушгурук, мал эмчизи Халдываа, сааякчылар Маңмы, М. Севек, чыгыс фермазының эргелекчизи Бады, инек кадарчызы Х. Дыртык олар эки өөренип, чагыс-даа кичээл үспей келген. Колхозчуларның зоотехниктиг өөредилгези практиктиг ажил-биле шууг холбаштынган. Эш Морозов колхозтуң 50 хире инектерни бызааларына эмзирбей тургаш саарының хемчеглерин ап чоруткан. Зоотехниктиг болгаш малчынарның хүн бүрүде харызылаалыг, чагыс деминг ажылы болза, нитиңиң мал ажилын хөгжүдеринге дөгүм дузалыг болур.

Д. СЮРЮН-ООЛ.

Мал ажылының продуктуларының белеткелди

Эразияның «Коммунизмче орук» колхозунда белеткелчи эш Күнчүн хереглекчилерниң мурнунга бараан болур хүлээлгезин мурунку чылдардан бээр ак-сеткидиг күсүлдиң келген. Ол чүгле чоңуң белеткел чүлдериң садыгта экпек клирерин ма-навай, хостуг үелеринде тайлыбыр ажылын база калбартып, хереглекчилерниң иегелдерин хандыра-рынга могаг чок ажилдап турар. Моод түңгелде эш Күнчүн бо чылдык бириг кварталында белеткел планын 144,5 хуу күүсеткен.

Районда шупту белеткелчилер ыңчаар ажилдап турарын шының фактыларга илередиң шүгүмчүлээр херек. «Сталинчы орук» колхозта эш Ширме үш айларын дургузууда чүгле 4 рубль 2 копейкниң белеткелди садып алган, а «Кызыл сылдыс» болгаш «Чаа орук» колхозтарда эштер Дирчиң биле Шойжун слар бүдүн квартал иштинде кылгач ажылы чок болган. Ажылынга харысалга чок шак ыдыг байдал-биле шиттирилг демисежир херек.

Б. ШАКТАР-ООЛ.

Даштыкы чурттарга Майның бирин БАЙЫРЛААНЫ

Ажылчы чоңарың бугү делегей эп-сеткиг каттыжышкынының хүнү, бүгү чурттарның ажылчынарның акы-дунмалышкы чоруунуң хүнү—Май бирни чер бөмбүрээниң кырында чүс-чүс миллион кижилер байырлааннар. Даштыкы чурттарга Май бириниң массалыг чыскаалдары болгаш митингилери тайбың дээш, дайын айылынга удур, улустар аразының өөрүлдээрин кошкарды дээш демиселге улустарың чагыс-ай чоруунуң улам ыңайгы быжгышкынының демдээ кылдыр эрткен.

Май бириниң чаңчыл болган байырлаан Кыдат Улус Республикага, Европаның улус демократизының чурттарына, Корей Улус-Демократыг Республикага, Герман Демократыг Республикага болгаш Моол Арат Республикага оңа байырлаңгы болгаш өөрүскүлүг демделген эрткен. Май бириниң хүнүнде ол чурттарның ажылчы чоңары май мурнууң чарыжының кайгамчыктыг түңгелдерин үндүргеннер, чаа амьдыралды тургузарынга болгаш тайбың-дээш улам шиттирилг демисежиринге оң ыңай чедишиктериниң чедиң алдырыга боттарының беленин көргүскеннер.

Улусчу Кыдаттың хоорайларынга болгаш суурларынга Май бирини күчүлүг чыскаалдары болуп эрткен. Республиканың найыслалы—Пекинге Мао Цзэ-дунуң, Лю Шао-шиниң, Чжу Дэниң болгаш Кыдаттың Коммунистг партиязының ТК-зының Политбюрозуның өске-даа кежигүнери, демократтыг партияларның болгаш улустуң казааның удурткучулары турган индирниң баары-биле партык миллион кизи эрткен.

Байырлаалдык чыскаалын Пекинниң бүдүрүлгелериниң куш-ажыл муракчылары ажыткан. Оң соонда шөлчө пионерлер үнүп келгеннер. Оларнык соо-биле ажылчынарның, деморукчуларның, чоокку суурларның тараачынарның, күрүне албан черлерниң болгаш садыг организациаларының албан-хаакчыларының, студентилерниң, культура ажилдакчыларының колонналары эрткен.

Чыскаалганарның колонналарының кырында транспарантылар Кыдаттың ажылчы чоңарының чаа амьдыралды тургузуушкунуңа чедишиктериниң дугайын көргүзүп, индустриализация болгаш көдээ ажил-агыгга социалистг чаартылга дээш, корей айтыргыны тайбың арга-биле шиттирлээри болгаш Инди-Кыдатка тайбыңны катап тургузары дээш, бүгү делегейге тайбың дээш, Кыдат биле Совет Эвилелиниң аразында улуг болгаш бузулбас найыралды улам ыңай быжгылаары дээш демисежирин кыйгырып турар.

Янзы-бүрү чурттардан Пекинде келген ажылчы чоңарының хей саның төлээлекчилери индирден чыскаалганарга байыр чедиргеннер. Аалчыларның аразында совет профэвилелдериниң болгаш совет аныяктарың төлээлери бар.

Чыскаал соонда найысладкың чоңуңуң массалыг селгүүстезиңнери болган. Май 1-иниң хүнү Тяньаньмын шөлүңге хывыскан аажок улуг өң-баазын чырыткылыг шимеде оттар-биле доозулган.

Май 1-де Пхеньянга хоорайның улус комитетиниң бажыңың байыңыга байырлаалдык митингизи болган. Аңаа Министрлер Кабинетиниң даргазы маршал Ким Ир Сен, КУДР-нуң Улустуң Дэди хуралының даргазы Ким Ду Бон, Корейниң Куш-ажылчы партиязының ТК-зының даргазының оралакчызы Пак Ден Ай болгаш Корейниң Куш-ажылчы партиязының болгаш КУДР-нуң казааның өске-даа удурткучулары киришкеннер.

Митинг соонда чыскаал эгелзэн, аңаа хоорайның 200 муң ажыг чурт-такчылары киришкеннер. Чыскаалганар болза: «Улуг Совет Эвилелиниң улустары-биле корей улустуң мөңгө найыралы делгерезиниң», «Бүгү күштү төрөөн чурттуң улус ажыл-агыйың катап тургузуушкунуңуң болгаш хөгжүдээзиниң үш чыл планын чедишиктериниң күүсөлдээзиниң», «Корей улус чагыс-айы, Корейны—корейлерге!» деп лозунгулуг транспарантыларын ап чоруп турганнар.

Ажылчы чоңарың Май бирини чыскаалдары республиканың өске-даа хоорайларынга, можу болгаш уезд төптөринге болган.

Польша улус Май 1-ни улуг көдүрүшкүн-биле байырлаан. Варшавага Май 1-ниң байырлааныга чүс-чүс муң ажылчы чоңар киришкеннер. Индир кырында Польшаның Каттышкан ажылчы партиязының Төп Комитетиниң Бир дугаар Секретары Б. Берут, күрүне чөвүлелиниң даргазы А. Завадский, Министрлер Чөвүлелиниң даргазы Ю. Циранкевич, Польшаның маршалы К. Раковский, Польшаның Каттышкан ажылчы партиязының Төп Комитетиниң Политбюро кежигүнери, Польша Улус Республиканың күрүне чөвүлелиниң болгаш казааның кежигүнери, хей-нитиниң төлээлекчилери, а ол ышкаш Май бирини байырлааныга Польшада келген даштыкы чурттарның профэвилел төлээлериң удурткучулары турганнар.

Чыскаалганарың мурнунга Б. Берут чүве чугаалаан.

Прагага болган чыскаалдык киржикчилеринге Чехословак Республиканың президентизи А. Запотокшич, премьер-министр В. Широкыйге баштаткан чазак кежигүнери, Чехословакының Коммунистг партиязының Төп Комитетиниң Политиктиг Секретариатының кежигүнери байыр чедиргеннер.

Вацлав шөлүңге чыылганарга, бүгү улуска республиканың президентизи А. Запотокшич байыр чедир чүве чугаалаан.

Чыылганар Запотокшичтиң чугаазың димиттиг адыш чыскаашкыңары-биле каш удаа үзе кирип, «Совет Эвилели делгерезини!», Тайбың делгерезини!» деп кыйгылар удаа-дараа үнүп турган.

Венгрияның найыслалы—Будапештиге Май бирини чыскаалы үш чартык шактың дургузууда үргүлчүлзэн. Венгрияның Ажылчы чоңар партиязының болгаш улустуң казааның удурткучуларының турганы чазак индирниң баары-биле пионерлер, куш-культурулар, бүдүрүлгелериниң ажылчы чоңары, студентилер, куш-ажылчы тараачынарның төлээлекчилери, албан-хаакчылар эрткеннер. Чыскаалдык киржикчилериниң ап чоруп турганы транспарантылар, лозунгулар венгр улустуң тайбыңга, бодуңуң төрөөн чуртунуң күчүзүң быжгылаарыңга, чогаалдыкы куш-ажылга, социализм тургузуушкунуңа чедишиктерин дээш чайгылыш чок күзөл-чүткүлүн илередиң турган.

Чыскаал соонда Будапештиниң шөлдеринге, садтарынга болгаш парктарынга улустуң селгүүстезиңкинери болган.

Румынияның, Болгарияның, Албанияның, Моол Арат Республиканың ажылчы чоңары Май 1-иниң хүнүң массалыг чыскаалдар-биле демделзэеннер.

Герман Демократтыг Республиканың чүс-чүс муң ажылчы чоңары Берлинге Май 1-ниң чыскаалыга киришкеннер. ГДР-ниң президентизи, ГДР-ниң премьер-министри Отто Гротеволь, ГСЧП-ның ТК-зының Бир дугаар Секретары Валтер Ульбрихт болгаш Германияның Социалистг чагыс-ай партиязының болгаш ГДР-ниң казааның өске-даа удурткучулары чыскаалганарга байыр чедиргеннер. Байырлаалдык чыскаалдык киржикчилери Германияның чагыс-ай чоруун чедиң алдырынга, европаның камгалап нитилежилгезинге» удур, бүгү делегейге тайбың дээш демисежирге боттарының чайгылыш чок шиттирдиң илереткеннер.

Беш шак хире үргүлчүлзэн чыскаалга ол ышкаш Барыын Берлинниң ажылчы чоңарының төлээлекчилери база киришкеннер.

Барыын Германияның сеналы болгаш Барыын Берлинниң профэвилелдериниң барыын үзелдиг баштыңары Май 1-ниң митингизин бүдүрүлгези-биле кады эрттирер деп кыйгырганнар. Ыңалза-даа ажылчы чоңарың хей нуруузу ол өңүчкү-чөгүлгелг кыйгыргың деткизэеннер. Ажылчынар болза, Берлинниң барыын талакы секторлары чыскаалдарны ажил төлеверин бейдери дээш, боин болгаш париж шериг керээлеринге удур, Германияның чагыс-ай чоруу дээш, тайбың дээш демиселдиг лозунгузуңуң аңаа-биле эрттиргеннер.

Барыын Берлинниң полициясы чыскаалганарың ортузунда хей саның тудул-хорутдашыңары кылган.

Капцалистг чурттарның ажылчы чоңары Май 1-ни калбаа-биле демделген эрттиргеннер.

Париже Май бирини чыскаалды Бастилиа шөлү-биле—Налиа шөлү-биле эрттирериниң маршрудуң француз эрге-чагыргаларың чөптээрэ.

Сена департаментиниң профэвилелдер каттыжышкынының кыйгырың өзугаар Парижтиң он-он муң чурттакчылары Май 1-де Венсен арынга чыылганнар болгаш аңаа митинг болган. Индир кырынга куш-ажылдык бүгү-нитти конфедерациязының чыгыне секретары Бенуа Фрашон, Сена департаментиниң профэвилелдер каттыжышкынының чыгыне секретары Эжен Энафф, Жак Дюклога баштаткан Францияның Коммунистг партиязының удурткучулары, генерал Петри, Аббат Гранжес, профессор Бургинон болгаш Францияның демократтыг хей-нитиниң өске-даа төлээлекчилери турганнар.

Францияның Коммунистг партиязының Политбюро кежигүну Раймон Гуйо, каттышкан социалистг партияның секретары Прессуир, депшигелг республиканчыларның эвилелин төлээлекчизи Гастон Морис болгаш өскелер-даа чүве чугаалааннар.

Куш-ажылдык бүгү-нитти конфедерациязының чыгыне секретары Бенуа Фрашон улуг чүве чугаалаан. Боттарының материалдыг байдалың экижидери дээш, тайбың, хосталга болгаш национал хамаарышпас чорук дээш демиселге хөдөлүшкүңиңиң чагыс-эвин быжгылаарыңе француз ажылчы чоңарың ол кыйгырган.

Лондонга Май бирини чыскаалдык 4 муң хире кизи—партия, профэвилел болгаш хей-нитти организаациаларың төлээлекчилери, ажылчынар болгаш албан-хаакчылар, эртемниң болгаш уран-чүлдүң ажилдакчылары киришкеннер.

Гайд-парктың ногаан шөлүңге массалыг митинг болган. Чыылганарың мурнунга Великобританияның Коммунистг партиязының Төп Комитетиниң секретары Гарри Полд чүве чугаалааш, чаа дайының кылысчыларыңа өлүмүг согуушкун бээрине ажылчы чоңарың кыйгырган.

Тайбыңны быжгылаары болгаш бүгү-ле чорутуңуңуң турар колонийиң дайынаарың соксалары дээш демиселге кыйгырып турар резолюцияны митингиниң киржикчилери улуг көдүрүшкүн-биле үндүрген.

Нью-Йоркка Май бирини байырлааныга 15 муң ажылчынар болгаш хоорайның депшигелг хей-нитиниң төлээлекчилери чыылганнар. «Ажил болгаш тайбың» деп лозунгуңуң аңаа-биле эрткен митингиге «Улустар аразыңга тайбыңны быжгылаары дээш» деп Сталинчы шакналың даураттары Говаррд Фаст болгаш Поль Робсон, америк компартияның национал комитетиниң кежигүну Элизабет Флин болгаш массалык чыскаалдар-биле демделзэеннер.

Май 1-ниң хүнүң Индонезияның миллион-миллион бөдүүн кижилери улуг көдүрүшкүн-биле демделзэеннер. Джакартага, Сурабайга, Джокьяртага, Семаранга, Меданга, Суркартага, Макассарга болгаш өске-даа хоорайларга Коммунистг партияның профэвилелдериниң, аныяктар организаациаларының кыйгырың өзугаар Май бирини чыскаалдары болгаш митингилери болган.

Джакартага Май бирини чыскаалдык чартык миллион кизи киришкен.

Японияның ажылчы чоңары Май бирини байырлааны калбаа-биле демделзэн. Май 1-ге алдар болдурган митингилер бугү чуртка болуп эрткен. Оларга чартык миллион ажыг кизи киришкен.

Токионуң Мейди паркинга болган Май бирини митингизин янзы-бүрү профэвилелдеринде каттыжып турар 300 муң ажыг кизи чоннар чыылган. Олар болза, Японияның катап чөпсегелдеринге удур, америк шериг «дузаламчызыңа» удур, демократтыг эргелер, ажил төлеверин бейдери дээш демиселге кыйгырып турар лозунгулары ап чоразаннар. Юнайтед Пресс агентлидиниң дамчыг турарын өзугаар алырга, митингиниң киржикчилери «Американнар, чанып чорунар!» деп бижиктиг транспарантыларын ап чоразаннар.

Май бирини чыскаалдары болгаш митингилери ол ышкаш Италияга, Швецияга, Швейцарияга, Норвегияга, Бельгияга, Данияга, Финляндияга, Австрияга, Латин Американың чурттарына, Чоокку болгаш Ортакы Чөөн-чүктерге чөмбүрээниң өске-даа чектеринге база болуп эрткен.

Май бирини байырлады делегейниң бүгү чурттарының ажылчы чоңарының быжгып турар эп-сеткиг каттыжышкынының чайыннапчак херечиледи болган.

(СЭТА).

Даштыкы херектер министрлериниң Женева чөвүлел хуралы

ЖЕНЕВА. (СЭТА-ның тускай корр.). Даштыкы херектер министрлериниң Женева чөвүлел хуралының апрель 29-та Ван Вайтхайконун (Тайланд) даргалаан хуралыга корей айтыргыны чугаалажып көөрүн үргүлчүлзэн.

Чөвүлел хуралга калбарган маргылдааның чорудулгазында корей айтыргының бүгү нити тайбыңны болгаш аймыл чок чорукту хандыраарыга улуг уjur-дузалыг болуп турар Азияның нити айтыргылары-биле холбаалы тодаргай илерзэн. Женева чөвүлел хуралыга Франция, Великобритания, АКШ болгаш Совет Эвилели-биле чергелештир Кыдат Улус Республиканың киржилгези калбак бөдүктөрүн санааланы өзугаар алырга, чөвүлел хуралдык хүн айтыргында туруп турар айтыргыларын тайбың болгаш чөптүг шиттирлээриниң аргазын дыка улгаттырып турар.

Чөвүлел хуралга АКШ-тын күрүне секретары Даллестин болгаш Кыдат Улус Республиканың даштыкы херектер министр Чжоу Энь-лай апрель 28-теги чугаалары чүгле корей айтыргыны эвес, дарын Азияның өске-даа чугула айтыргыларын шиттирлээр чорукту көөрүн ийи янзы чидиг мгалдары барын база катап илереткен. Ол айтыргыларын америк көрүлдэи Азияның улустарының дүрүм өзугаар эрге-ажыктарын херекке албазы, Кыдат Улус Республиканың тургустунааның соонда Азияга болган шиттирлиг, үндезин өскерлишиктерини шууг херекке алыр күзөл чогу болуп турар. Ону хей-хөй буржуаз солунар безин минтип турар. Чижээлээрге, Парижтиң «Монд» солун «барыын чүктүң АКШ-тың хей-эйт кирип турары политиканы биле Азияның улустарының херек кырында эрге-ажыктарының аразында» чөрүлдээ туруп турарын онзалап демделзэн. «Барыын чүктүң ол политиканы» делегейиң ол районунда амгы байдалды тодаргайлап турар экономиктиг, социал болгаш психологтуг шынар байдалдык фактыларын кичээлгеге албай турар чоруну-биле ыгылап турарын ол солун айткан.

Даллестин апрель 28-теги чугаазы ону бүрүнү-биле бадыткан. АКШ-тың төлээлекчизиниң чугаазы-биле холбаштыр Женевада элээн хей политиктиг хайгааракчылар АКШ-тын күрүне секретары бодуңуң меделгелине Женева чөвүлел хуралының мурнунда салдыган чугула сорулгалары шиттирлээриниң оруу-биле бичин-даа базымын безин кылбаан деп демделген турар.

Кыдат Улус Республиканың даштыкы херектер министриниң чугаазы ол хайгааракчыларын ортузунда Даллестин чугаазына көрөдө Азияның эң чугула айтыргыларын тайбың болгаш чөптүг шиттирлээринче орукту тывар хүлээлгелг чөвүлел хуралдык ажылыга чугула салышкын кылдыр үнелетип турар.

Бүгү делегейге тайбыңны быжгылаар дугайында айтыргы-биле сырый холбаалыг туруп турар корей-даа, Азияның өске-даа кандыг-бир айтыргы Кыдат Улус Республикага болгаш Азияның өске-даа улустарына хамаарыштыр АКШ-тың амгы политиканы, ол улустарының күзөл чүткүдериңге дуураанышкак политиканы узутокатынмаан.

Харысалаалы редактор Д. О. БЕГЗИ.

КӨДЭЭ АЖЫЛ-АГЫЙ МИНИСТЕРСТВОЗУНУҢ ТЫВА КӨДЭЭ АЖЫЛ-АГЫЙ ТЕХНИКУМУ

1954—1955 өөредилге чылында очине болгаш зоочине өөредилгениң дараазының агрономияның, зоотехниканың, ветеринарияның салбырларына өөреникчилер хүлээп алыры чарлап тур.

ШУПТУ Салбырларга өөредилгениң хуусаазы 4 чыл.

Техникумга чеди чыл школазының хемчээли-биле билигил, 14-тен 30 хар чедир назылыг, ССРЭ-ниң бүгү эр, херээжен хамааттыларын хүлээп алыр.

Августун 1-ден 20-ге чедир дараазының эртемнеринге кирериниң экзаменерин хүлээп алыр: а) ССРЭ Конституцияны (аас-биле), б) орус дылдык болгаш литература номчулгазы (аас-биле болгаш бижимел-биле), в) математика (аас-биле болгаш бижимел-биле).

Билдиршикчинин техникумнуң директоруңуң адресинге дараазының капсырылгалары-биле чорудар:

а) билиниң дугайында херечиледи (боду-биле), б) төрээниң дугайында херечиледи (паспортун бодуңа ап чоруур), в) автобиографиязы, г) үш фото-чурук.

д) кадының дугайында шынызлга.

Тыва колхозчуларын уругларын күрүнең долу хандырылганын хүлээп алыр.

Өске өөреникчилерин степендия-биле хандырап: 1-ги курска 140 рубль, 2-ги курска 160 рубль, 3-кү курска 180 рубль, 4-кү курска 200 рубль.

ТЕХНИКУМУНУҢ АДРЕЗИ: Кызыл хоорай Шетинкин кудумчузу бажы № 54. Телефон 5—56, 5—61.

ДИРЕКЦИЯ.